

Tanja (2008)

(izbor)

TANJA NAVIKE

Mogu 127 puta napisati jedno te isto ime: Tanja.

Mogu i da ga šapnem, a da ječi: Tanja!

I mogu je vrijeđati toliko glasno da me ne čuje: Tanja lutka.

Tanja kretenušo. Tanja emocijo.

Zove se Tanja. Gleda me kao Tanja. Hrani se kao Tanja.

Neuredna je kao Tanja. Dijeli cigarete i grli me kao Tanja.

Kuha kavu kao Tanja... Tanja kuha kavu bez šećera, pa ja zasladim umjesto nje.

Mislim da je volim dok kuha kavu.

Mislim da u času dok pišem u notes iz teorije književnosti prve riječi o nama volim Tanju. Volim je, ali samo tako da me ne čuje.

Mislim da je volim kao proljetne šetnje s pekinezerom.

Ali nisam siguran.

A dao bih sve da je tako.

Mislim. Stvarno mislim. Pišem ljubavne riječi o Tanji.

O nama na njen način, o mojim pomalo suhoparnim željama.

TANJA PSIHOZE

Tanja je ružna: skoro meni slična, nervozna kao ja.

Tanja je nadarena za nervozu. Tada se smije.

Kesi se nekom samoukom usnicom i malim žutim zubima.

I taj je smiješak asfaltiran dovoljno dječjom šminkom da odahnem:

Nije kemija. Tanja je.

Tanja mi ponekad djeluje prokleta samo, a meni je kao filmska noć zanimljiva poza

Tanjine povremene izgubljenosti ispod usporenog neba kojim kruže rijetke ptice osuđene na doživotnu kišu. Kao trag nekoć sretne kamere na bjelini teksta.

Tada sam vrlo siguran da volim Tanju. Tada sam u to uvjeren,

kao u djetinjasti modus vivendi. I u nekom gadljivom povjerenju

otkrivam si da bi me donekle mogla i voljeti. I da je ta obostrana podnošljivost

bolja strana efekta zatočenosti na Pedagoškom fakultetu,

na trećem katu. Trećem mislim.

TANJA JEFTINOG ODIJEVANJA

Tanja ne drži do odjeće. Oboje ne držimo do imena. Ponekad je ona George Sand, ja Nabokov. Ponekad je ona ženski muškarac, a ja dosadni feminist ili clown. Dogovorili smo se: uvijek ćemo biti košmar, napad i velegrad.

Autobusna postaja i mjesečna karta.

Klupa i drvorez.

Ja i ti.

Tanja ne prati moderne trendove. Jer ona je prerasla aktualnu kostimografiju.

Zna biti jako ružna odrasla djevojka nalik ženi, ali ni onda ne mari za odjećom.

Ponekad se malo zastidi neobične samačke pojave na donjoj usnici, pa onda sve prođe.

Tanja je jeftina, ali se ipak smije. Jer njoj ne smetaju moje definicije.

Tanja nije lijepa. Tanja je senzacionalna: pristojna, recimo.

Npr. Tanja je sasvim obična.

Tanja se događa i to je nešto. Stalo mi je do Tanje, toliko da mi se sviđa kako ona nudi svoje ponude i s kojim majčinstvom izgovori uobičajeno hvala:

Hvala ti, stari. Hoćeš bombon?

Tanja ima takvu donju usnicu da se vjerujem dobro ljubi. Tanja bi me voljela dok me učila.

A ja bih patio što joj stvarno nisam zauvijek.

Što sam pokus: Tanjina uvodna lekcija ljubavi.

Služba riječi (2018)

(izbor)

Visinske pripreme

Na relaciji Zagreb – Beč – Krakow, 2014.

Leteći u avionu, uz prozor, preduhitrio sam
veliku poplavu.

Kada se vratim, pomislio sam,
stvari će iznova funkcionirati.

Bio sam u pravu: urođeni strah od visine
nije mi pomutio razum.

Vrativši se zatekao sam ljude koji su govorili:
odlazimo!

Ali zašto, čudio sam se, vaše kuće nisu
poplavljene, vaša su mjesta suha kao barut.

Nema veze, rekli su, odlazimo.

Balada o radnom mjestu

Ne stignem se ni oprostiti s djecom
s kojom kao školski knjižničar,
u nedostatku knjiga ili pametnijeg posla,
obično igram nogomet.

Ne stignem ih uvjeriti koliko ih volim.

A oni odrastaju zastrašujućom brzinom:

čim prevale metar osamdeset
prestanu me pozdravljati.

Okrenu glavu na drugu stranu
i produlje korak.

Hoće to tako.

Trebao sam ih faulirati.

Sve je stalo

Čini mi se da se ni moji roditelji ne pomiču dok okopavaju vrt u daljini.

A kada se oni ne pomiču postaje mi jasno koliko je situacija ozbiljna: rijetki dobro očuvani primjerci radničke klase kojima ni u sedmom desetljeću života nije mrsko satima raditi na prejakom suncu.

Tamo bi trebali i umrijeti.

Priroda će ih prekriti raslinjem.

Priroda je najljepši sarkofag.

Osim toga, besplatno je.

Cijenu njihove smrti onaj kome je previsoka i cijena vlastita života teško da može platiti.

Sve je stalo.

Kuća će završiti na bubnju.

Prazno selo.

Recept za dug i zdrav život

Filmskom redateljju iz Mađarske.

Baba Ika, drevna doseljenica iz okolice Benkovca,
često se hranila kuhanim ježevima.

Nedavno je tako pregazila devedesetu.

Kuhani su ježevi, govorila je, zdravi.

Ustvari, nije govorila ništa.

Ona se dakle hranila ježevima koji u vinkovačkom
predgrađu Kolonija, za proljetnih mjeseci,
nisu imali šanse.

Niti će imati.

Dok je god baba Ika u stanju rano ujutro,
kada preostali umirovljenici spavaju, loviti
bodljikave sisavce.

A u okolici je Benkovca, za posljednjih godina
Kraljevine Jugoslavije, bez imalo gađenja
proždirala zmije.

Narod je bio gladan.

Baš kao danas.

Jesti se mora.

Zato je baba Ika u mladosti bila mungos.

Zato je sada terijer.

M., majka njih četvero

2011.

Početak mjeseca shvatila je da ostaje bez posla.
Negdje do petoga ljudima se obraćala
kroz suze i smijeh.
Potom je ušutjela.
Danas, osmi dan u mjesecu, pala je u nesvijest.
Bilo je deset do tri.
Krenuo sam u kuhinju po kavu.
Ona je ležala, druge su žene vikale.
Pitao sam ih treba li zvati hitnu.
Ne treba, rekle su, bit će dobro.
Bit će dobro, ponovio sam produljivši u kuhinju.
U kavu sam stavio dvije žličice šećera
i malo mlijeka.
Inače ne stavljam ništa.
Bit će dobro.

Obnovljivi izvor energije (2018)

(izbor)

petoljetka

u tridesetima ćeš se moći hvaliti majčinstvom. do tada ćeš postati preozbiljna za pjesništvo. stoga se bojim da više nikada neću pisati o ljubavi ja koji učim mrziti. svidjet ću se književnoj kritici i tu će mi biti kraj. pisat ću što mi kažu.

u drugom životu

bit ću toliko pametan da čitatelje namamim na ljubaznost te ću naplaćivati sjećanja. deset dolara po primjerku: ja, francis ford jr., afroamerikanac odrastao na travnjaku ispred drvene prizemnice u wisconsinu, odlučan slijediti svoju malu u new york gdje ću, dok izdavači ne čuju za mene, raditi kao knjižničar.

sjećanje na jezik

kada ti nemam što ponuditi, obično iza ponoći, šaljem emotikone: srca, superjunake i još neke nasmijane crteže koji, prema svemu sudeći, nisu smiješni.

sjećam se da sam, hodajući mjesecom, nabasao na zastavu. i da sam zastavu uklonio. i da mi je zato na vrata pozvonila policija. i da sam rekao vodite me. i da si, odjevena u crno, plakala za mnom.

Zemlja zalazećeg Sunca (2020)

(izbor)

Opljačkali su nas sljedbenici očeva nacije kojima potkupljivi lirici pišu panegirike. Opljačkali su nas dok smo mahali zastavama. Opljačkali su nas dok smo ubijali dok smo bivali ubijani. Opljačkali su nas ne osjetivši kajanje. Opljačkali su nas u ime države, opljačkali su nas u ime boga, opljačkali su nas u ime imena, opljačkali su nas i nije im dosta. A kada se spusti noć onima koji ostanu oduzet će i dušu: o čemu će potkupljivi lirici, laureati šestog stoljeća hrvatske književnosti, pisati kao o konačnoj pobjedi sladeći se otetim vinom.

U zemlji zalazećeg Sunca ostat će ološ koja će podići
hram u čast uništenju. Za njegovim će žrtvenikom vrhovni
svećenik predvoditi zahvalničku liturgiju: bogu koji je
nadahnuo očeve umiruće nacije i očevima koji su svoje
sljedbenike nagradili pravom na pljačku. Slobodom o
kojoj pjevaju potkupljivi laureati čija će stilski beznačajna
sintaksa ispisati sveučilišne čitanke izgubljeni moral
nandomjestivši predvidivom citatnošću.

Naša su očinstva potvrđena stradanjima. Broj
stradale djece određuje stupanj njihove izvrsnosti.
Zato nitko ne sumnja u nacionalne očeve čije će
grobnice uskrsnuti prve. Za njima će zatim njihova
djeca, zombiji vezani zakletvom, u konačni obračun
s vojskama novog doba koji svoje žrtve mame
cvijećem čija pelud pobuđuje sumnju. Naša su
očinstva predviđena našim djetinjstvima: Suncem
na izmaku snaga. Izvršenom zapovijedi
ljubavi. Krvlju do koljena.

U zemlji zalazećeg Sunca počecima se ne nazire kraj. Znam, završio bih s ovim da mogu, da nisam tako nepristojan prema ljubiteljima senzacije. Koji mi svejedno, da me sretnu, ne bi platili piće niti boravak u toplicama čija sumporna kupka ozdravlja dušu od naučenih molitava.

Očevi su nacije također lagali zbroj slobodnih ljudi učinivši nacijom. Očevi su nacije ostale očeve učinili slugama na što su im se ostali očevi zahvalili obračunavši se s postavljajćima pitanja. Na preživjele su autore poslali agresivne spomenike. Autorstvima su priredili lomaču. Čitateljima su podijelili molitvenike. Nedjelju su učinili drugom subotom.

Okupacija u 26 slika (metodički obrađena lektira) (2021)

(izbor)

svoj odmetnički pogled sakrila je pod šišku: crvenom oku orošenom prokislom mlijekom nije mjesto u izlogu. kut pod kojim je snimljena pritom ističe njezine ruke nevinije od svih ruku suvremene umjetnosti. njima, osim pozirati, može obrisati nos. to čini samo kada je mrak potpun vodeći računa o estetskom pitanju.

Razgovor.

1. *Što je sakrila pod šiškom?*
2. *Što ističe kut pod kojim je snimljena?*
3. *Što njezine ruke mogu osim pozirati?*
4. *Što je autor htio reći?*
5. *Može li ona biti on? Objasni!*

Slika 1. Lutka s najnevinijim od svih ruku.

cvjetovi ušiveni u nebo pomogli su odgonetnuti identitet: to, dame i gospodo, nije baobab već baobabova mala. u nazorovu bloku, blizu pošte, pri pokušaju izračuna trajanja otpora koji se nikada neće dogoditi, čak ni kada se vodeći kandidati za pobunu pred ovlaštenim distributerima domoljublja otisnu u šumu: s mišlju da je pruga kojom ne voze vlakovi besmisleno dignuta u zrak te da je prevratničko vrijeme korisnije provesti s ježevima.

Razgovor.

1. *Što je baobab?*
2. *Kako znamo da je posrijedi baobabova mala?*
3. *Zašto bi se kandidati za pobunu otisnuli u šumu?*
4. *Što je autor htio reći?*
5. *Zbog čega je besmisleno u zrak dignuti prugu kojom ne voze vlakovi? Objasni!*

Za one koji žele znati više.

Ovlašteni su distributeri domoljublja oni koji određuju tko je i u kolikoj mjeri domoljub te tko su očevi nacije i koliko ih je. Nedjeljom i zapovjedanim blagdanima obično pohađaju misno slavlje, stoga su i praktični vjernici. U njihove postupke ne sumnja nitko osim neprijatelja naroda i domovine.

Slika 2. Baobabova mala.

njezinoj sestri lutki nije pošlo za rukom imati ruke: izgubila ih je u tvornici obuće koja je potom zatvorena. ovlaštene distributeri domoljublja zadužili su ljude od povjerenja da iz tvornice odnesu strojeve koji će potom završiti na crnom tržištu. crno je tržište dokaz slobode za koju su zaslužni očevi nacije čiji će popis, kada se za to steknu uvjeti, završiti u narodnim novinama. da nismo slobodni, tržište bi bilo crveno, a nositelji strojeva slabo plaćeni radnici u obući koju su sami proizveli. njoj bi za potrebe produktivnosti izrasle nove ruke, stoga što režim ne trpi invalide rada. tako kažu ovlaštene distributeri domoljublja. tako kažu proroci u crnom nedjeljom pred odlazak u crkvu, gdje ih čekaju rezervirana mjesta i hostija uronjena u pozlaćeni kalež ludila.

Razgovor.

1. *Što njezinoj sestri lutki nije pošlo za rukom?*
2. *Što joj se dogodilo u tvornici obuće?*
3. *Što se potom dogodilo s tvornicom?*
4. *Što je autor htio reći?*
5. *Tko su nositelji strojeva?*
6. *Tko su proroci u crnom i gdje odlaze nedjeljom?*

Zadatak.

U za to predviđeni prostor nacrtaj slobodno tržište. Zamoli roditelje za pomoć!

Slika 3. Lutka bez ruku.